Četvrti krug porezne reforme

U sredstvima javnog priopćavanja moje su se izjave glede najavljenih promjena poreznog sustava različito interpretirale. Stoga je potrebno kazati što sam izjavio, a što nisam.

Kad se rade izmjene bilo kojeg sustava ili podsustava to se čini jer donositelj odluke ima jasno postavljen cilj što želi postići promjenama sustava – re-formama. Novi oblik, promjena, mora biti superiorna stanju od kojeg se polazi. Da bi se to moglo učiniti potrebno je izračunati dobre i loše strane željenih promjena. Svaka promjena znači dobitke i gubitke. Ekonomisti to nazivaju cost – benefit analiza. Dakle prije donošenja odluke o promjenama mora se odgovoriti na standardna pitanja: što, zašto, kako, kada i gdje mijenjati. Temeljem analize, dijagnoze i prognoze politika donosi odluku o promjenama. Struka joj, prema tome, mora ukazati na posljedice eventualne odluke kako bi politika bila svjesna, jer je odgovorna, što će promjene značiti za blagostanje građana. To je proces koji se ne smije zaobići. Mišljenja sam kako se je „preko noći“ donijela odluka što će se mijenjati što znači da odluka o promjenama nije temeljena na primjerenoj analizi.

Moje je mišljenje kako je porezna presija u Lijepoj našoj nedopustivo visoka i kako je treba smanjiti. Tako bih odredio cilj ove svake druge promjene poreznog sustava. Prema podacima Eurostata nije vidljivo da se u Lijepoj našoj smanjuje porezna presija. Ako su podaci Eurostata točni tada nije zadovoljen prvi cilj porezne reforme. Komparirajući poreznu presiju Lijepe naše i poreznu presiju eurozone vidljivo je kako je stanje neodrživo. Dok nam je dohodak *per capita* manji (36% prosječnog dohotka eurozone) od drugih članica porezna presija nam je iznad prosjeka 37,8% (eurozona 36,5%). Moje je mišljenje kako uvođenje eura pretpostavlja poreznu presiju od 30%. Drugim riječima, Vlada u prvom koraku mora reći za koliko će se smanjiti porezna presija. I ne samo to. Sastavni dio porezne reforme mora sadržavati najavu kada i za koliko će se u slijedećoj rundi porezna presija smanjiti. Iskustvo nas uči kako nismo skloni dosljednosti u provođenju reformi. Da bi Vlada objektivno mogla iznijeti plan smanjenja porezne presije u prethodnom postupku mora izvršiti reforme na rashodnoj strani proračuna kako smanjenje porezne presije ne bi povećalo proračunski deficit, odnosno javni dug. Naprosto nije moguće govoriti o poreznoj reformi ako ista nije podržana reformama na rashodnoj strani proračuna.

Znatan dio najavljenih promjena svodi se na uvođenje neoporezivih dohodaka radnika. Penzioneri, koji su u velikom broju socijalni slučajevi, neće imati koristi od najavljenih promjena. Izneseno znači da će se, kako bi svi građani imali koristi od promjena, povećati mirovine

umirovljenicima što je, ima li se u vidu nužno smanjenje porezne presije, nerealno. Povećanje izuzeća od oporezivanja mogu identificirati kao kratkoročnu mjeru kako bi se omogućilo funkcioniranje gospodarstva (vatrogasna mjera). To me navodi na zaključak kako je Vlada shvatila kako nije moguće održati gospodarsku aktivnost u uvjetima postojeće porezne presije, te je umjesto korekcije poreznog sustava posegnula za izuzećima. Kako mi nije poznata željena struktura poreznog sustava i prioriteti porezne reforme nisam u mogućnosti dati precizniju ocjenu.

Smanjenje PDV-a od 25 na 13% u turističkom sektoru valja odrediti kao značajnu promjenu koju je moguće različito tumačiti. Turistički sektor je u pravu kada kaže kako ima, gledajući komparativno, preveliku poreznu presiju i kako porezno opterećenje smanjuje njegovu konkurentnost. Međutim, u hrvatskoj velik je udio drugih sektora koji moraju i dalje plaćati PDV po stopi od 25%. To znači kako najavljene promjene dovode turistički sektor u povlašteni položaj. Analitičari neskloni Vladi mogli bi ovom dodati kako je zabrinjavajuće visok udio turizma po svim relevantnim pokazateljima za zemlju u cjelini (platna bilanca, inozemni dug, porezna presija, proračunski deficit, javni dug, itd.) što, u slučaju eventualnog usporavanja aktivnosti (možda već ove godine) turističkog sektora, može imati dramatične posljedice.

Podržavam povećanje trošarina. Općenito, u zemlji hrvatskih karakteristika nužno je preispitati cjelokupni trošarinski sustav što bi trebalo, po mome mišljenju, povećati porezne prihode što bi, sa svoje strane, otvorilo mogućnost dodatnog smanjenja poreza na dohodak i poreza na dobit.

Kada je riječ o oporezivanju dohotka i dobiti ostajem na stajalištu koje sam više puta iznio. Povećanje neoporezivog dijela dohotka na 5.000 s perspektivom njegovog daljnjeg povećanja. Činjenica, prema izjavi ministra Marića, Kako 1,8 milijuna hrvatskih građana nije u poreznim škarama poreza na dohodak ne govori kako je porez na dohodak dobro odmjeren već kako su male plaće i penzije. To jasno ukazuje kako država cjelokupni instrumentarij ekonomske politike mora podrediti dinamiziranju izmjene gospodarske strukture.

Kada je riječ o oporezivanju dobiti tada se i dalje zalažem umjesto postojećih promjena za uvođenje zaštitne kamate na kapital.

Ovom bi pridodao otvaranje rasprave glede ekoloških poreza koji bi morali biti prohibitivni.

Kao što čitatelj može vidjeti na ovim stranicama pod rubrikom „Harač“ pisao sam otvoreno pismo premjeru Plenkoviću, na koje nije odgovorio.

Kratko rečeno, najavljene promjene nije moguće odvojiti od predstojećih izbora.